

Promluv do ní

Koncepce kultury, kreativity
a památkové péče
Olomouckého kraje

Zadavatel:

Olomoucký kraj
Jeremenkova 1191/40a
779 00 Olomouc
www.olkraj.cz
posta@olkraj.cz

Zpracovatel:

ONplan lab, s. r. o.
Karmelitská 18/379
118 00 Praha 1 – Malá Strana
www.onplanlab.com
info@onplanlab.com

Zpracovatelský tým:**Za společnost ONplan lab, s. r. o.**

MgA. Olga Škochová Bláhová
Eliška Vavrušková, MSc.

Za Olomoucký kraj a Krajský úřad Olomouckého kraje

Bc. Jan Žůrek, radní pro kulturu a památkovou péči
Ing. Petr Flora, odbor sportu, kultury a památkové péče
Mgr. David Sychra, odbor sportu, kultury a památkové péče
Mgr. Sabina Soušková, odbor sportu, kultury a památkové péče
Ing. Erika Rašková, odbor sportu, kultury a památkové péče
Mgr. Hana Sedláková, odbor sportu, kultury a památkové péče
BcA. Dorota Ambrožová, odbor sportu, kultury a památkové péče
RNDr. Jiří Juránek, Ph.D., odbor strategického rozvoje
Mgr. Jaroslav Frehar, odbor strategického rozvoje
Mgr. Tomáš Puděl, odbor informačních technologií
Ing. Milan Kudela, odbor informačních technologií

1 Úvod

Koncepce rozvoje kultury, kreativity a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2022–2029 (dále jen „koncepce“) popisuje rozvojové aktivity v daných oblastech v kraji. Kulturu pojímá v širším slova smyslu v kontextu socioekonomického rozvoje kraje, nikoliv úzce pouze jako nabídku kulturního a uměleckého programu. Koncepce není jen nástrojem kraje, ale představuje společnou platformu pro dohodu, spolupráci a koordinaci aktérů v kraji.

Realizací velké části aktivit bude pověřen krajský úřad a organizace zřizované krajem v oblasti kultury, kulturního dědictví, cestovního ruchu, školství i rozvoje podnikání a inovací. Ke spolupráci na naplňování koncepce jsou pak zvány obce, jimi zřizované organizace a další organizace a jednotlivci působící v kulturních a kreativních odvětvích v kraji a dále platformy, které pomáhají rozvíjet území kraje, sdružující veřejný, komerční, neziskový i akademický sektor. Partnery realizace by se měly stát také organizace, které působí v oblastech, do kterých koncepce přesahuje, jako je vzdělávání či sociální služby.

Obsah koncepce navazuje na příležitosti, které přináší Národní plán obnovy ČR pro oblast kulturních a kreativních průmyslů, Strategie rozvoje kulturních a kreativních odvětví České republiky 22+, Státní kulturní politika 2021–2025 či Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+. Koncepce reaguje na existující programy či rámce a iniciativy Evropské unie pro kulturní a kreativní odvětví,¹ např. na program Kreativní Evropa nebo New European Bauhaus.

¹ Jde o ekonomické činnosti probíhající v rámci širšího kulturního a kreativního sektoru. Mezi KKO řadíme zejména následující oblasti s potenciálem generovat zisk: audiovizí, hudba, knihy a tisk, reklama, architektura, design a móda, tradiční a umělecká řemesla a dále některé oblasti scénického umění, výtvarného umění a kulturního dědictví. Zdroj: www.kreativnicesko.cz

1.1 Struktura koncepce

Koncepce obsahuje tři části: **analytickou část, návrhovou část a akční plán s implementačními pravidly.**

Analytická část

Analytická část se skládá ze čtyř částí: Financování, Profil kraje, Situace v obcích a SWOT analýzy. Analýza kulturního prostředí v regionu byla zpracována v následujících tematických okruzích:

- profil kraje v oblasti kultury a kulturního dědictví v kraji,
- dostupnost kultury a kulturního dědictví v obcích v kraji,
- financování kultury v kraji z veřejných zdrojů v porovnání se srovnatelnými kraji,
- strategické uvažování o kultuře v kontextu národních a dalších rozvojových krajských koncepčních dokumentů,
- vyhodnocení nástrojů podpory kultury.

V analýze byla vyhodnocena existující data, která má Olomoucký kraj k dispozici, a zároveň byla shromážděna nová data, kterými kraj dosud nedisponoval. V rámci přípravy analýzy byly vytvořeny datové sady, jejichž prostřednictvím kraj získal základní přehled o stavu kulturní infrastruktury v území. Tyto sady bude kraj i nadále monitorovat a zpřesňovat.

Návrhová část

Východiskem návrhové části koncepce je definice hlavních rozvojových hodnot a problémů a identifikované pozitivní a negativní trendy formou SWOT analýzy. Východiska byla formulována v následujících tematických oblastech: zřizované organizace kraje, kultura, kulturní dědictví a situace v obcích.

Návrhová část formuluje vizi, která definuje budoucí stav v horizontu sedmi let. Dále ve třech celcích popisuje oblasti rozvoje, cíle, které definují stav, jehož chce kraj dosáhnout v následujícím období, a jejich měřitelné indikátory, které pomáhají cíle zpřesnit. Cíle jsou dále rozčleněny v souborech opatření obsahujících jednotlivé aktivity vztahující se k daným tématům. Opatření formulují způsoby naplňování vize ve střednědobém období zhruba tří let.

Akční plán s implementačními pravidly

Akční plán představuje způsob naplňování programových cílů a opatření skrze jednotlivé aktivity, které budou realizovány v nejbližším období jednoho roku až dvou let. Rozvojové aktivity jsou rozepsány do podoby dílčích kroků vedoucích k jejich realizaci. U každé aktivity je stanovena odpovědnost za realizaci. Implementační pravidla stanoví proces implementace koncepce.

1.2 Zapojení klíčových aktérů a veřejnosti do zpracování koncepce

Do zpracování koncepce se zapojilo:

- 13 zaměstnanců Krajského úřadu Olomouckého kraje v rámci realizačního týmu
- 31 kulturních aktérů v rámci nejužší pracovní skupiny
- více než 250 zájemců z řad širší kulturní veřejnosti v rámci konzultační skupiny
- 84 obcí vyplněním dotazníku
- 180 osob účastí na 14 workshopech v Olomouci i regionech

Při tvorbě analytické a návrhové části bylo vypořádáno více než 100 online komentářů veřejnosti. Realizační tým během přípravy koncepce ujel po kraji 244 km autem, 198 km vlakem a 57 km na kole.

Práce pracovní skupiny

Analýzu zpracoval realizační tým složený z expertů krajského úřadu v oblasti kultury, kulturního dědictví, strategického plánování a řízení, financí, informačních technologií a územního rozvoje. Partnery zpracování analytické části byli také zástupci příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem v oblasti kultury.

Při přípravě návrhu se realizační tým opíral o diskusi s celým spektrem aktérů v regionech, kteří byli zapojeni v rámci **pracovní skupiny** jmenované Radou Olomouckého kraje a **konzultační skupiny**, jejíž práce se mohli účastnit zájemci z řad širší kulturní veřejnosti.

Práce konzultační skupiny

Hlavním nástrojem pro přímé zapojení kulturních aktérů byla otevřená konzultační skupina, v jejímž rámci měli zájemci možnost zúčastnit se moderovaných workshopů a poskytnout online zpětnou vazbu k finální verzi analýzy i návrhové části koncepce.

Na devíti workshopech konaných v regionech Olomouckého kraje aktéři definovali hodnoty a problémy, se kterými se ve svých regionech potýkají. Následoval analytický a návrhový workshop k přípravě návrhové části koncepce, který byl obsahově rozčleněn dle sledovaných oborů. Na prvním workshopu aktéři doplnili hodnoty a problémy formulované v analýze a zvolili mezi nimi priority k řešení. V reakci na zvolené priority pak diskutovali podněty pro vizi, cíle i aktivity koncepce. Na druhém workshopu měli možnost ve společné diskusi poskytnout zpětnou vazbu k návrhu koncepce již zpracovanému realizačním týmem.

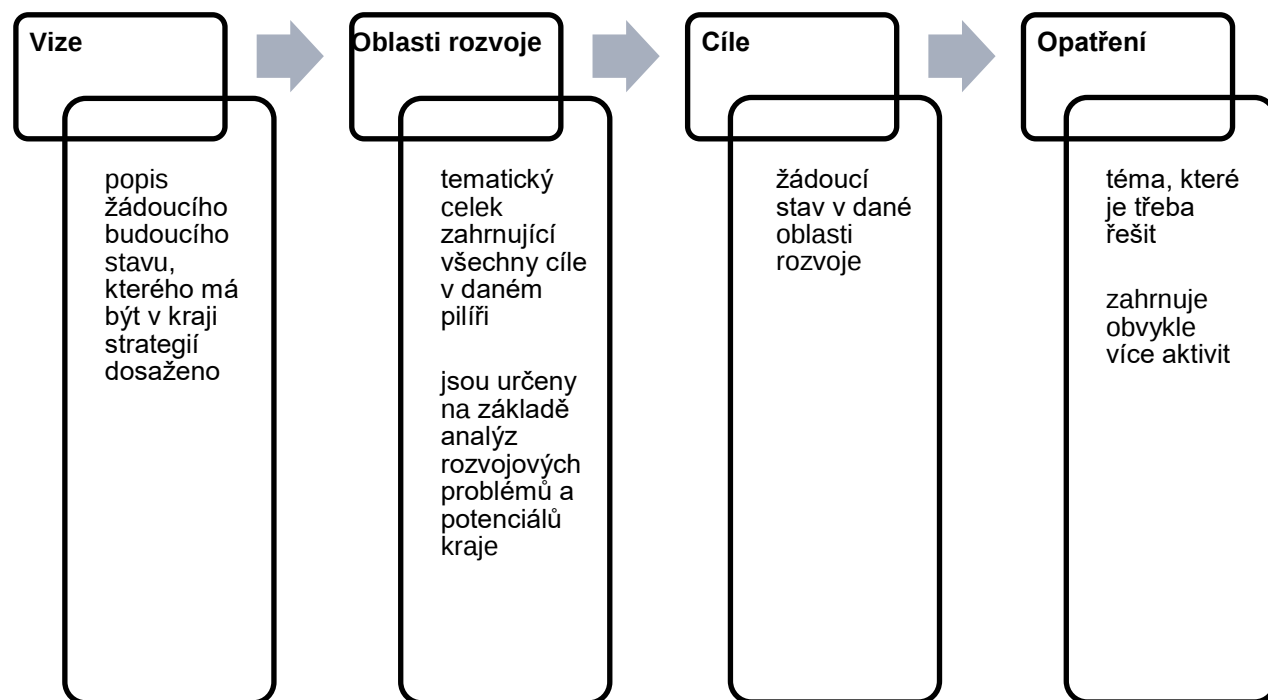
Do práce konzultační skupiny se zapojila politická reprezentace na úrovni kraje i obcí a zástupci kulturních organizací zřizovaných Ministerstvem kultury, Olomouckým krajem i obcemi. Dále se zúčastnil akademický sektor a neziskové organizace i podnikatelský sektor působící v kraji v kulturních a kreativních odvětvích.

Obce a aktéři kulturních a kreativních odvětví byli zapojeni do přípravy analýzy i návrhu následujícími způsoby

termín	aktivita	cílová skupina
srpen–září 2021	dotazníkové šetření – mapování dostupnosti kultury v obcích	obce v regionu, zapojilo se 84 obcí
září–říjen 2021	9 workshopů se zástupci obcí a kulturními aktéry v regionu	zástupci obcí a aktéři kulturních a kreativních odvětví v regionu, zapojilo se 84 aktérů
prosinec 2021 – leden 2022	online konzultace analýzy kulturního prostředí	zástupci obcí a aktéři kulturních a kreativních odvětví v regionu, zapojilo se 20 komentujících
únor 2022	4 tematické workshopy s aktéry – doplnění a prioritizace problémů a hodnot v oblasti kultury a kulturního dědictví v regionu, návrh podnětů pro vizi	zástupci obcí a aktéři kulturních a kreativních odvětví v regionu, na workshopy dorazilo 86 účastníků
duben 2022	workshop s aktéry – představení vize a konceptu strategie a získání zpětné vazby od aktérů	zástupci obcí a aktéři kulturních a kreativních odvětví v regionu, na workshop dorazilo přes 30 účastníků
květen 2022	online konzultace návrhu strategie	zástupci obcí a aktéři kulturních a kreativních odvětví v regionu, zapojilo se 11 komentujících

2 Struktura návrhové části

Koncepce definuje vizi rozvoje na základě analýzy současného stavu v oblasti kultury, kreativity a kulturního dědictví v Olomouckém kraji, identifikovaných potenciálů, problémů a jejich příčin i důležitých trendů. Strategické cíle vizi dále zpřesňují. Opatření a aktivity pak ukazují konkrétní cestu k naplnění cílů.

3 Vize rozvoje

3.1 Co je vize rozvoje

Strategická vize popisuje stav v oblasti kultury, kreativity a památkové péče, kterého chce Olomoucký kraj dosáhnout do roku 2029. Tato vize je dále rozpracována do oblastí rozvoje, ke kterým se vztahují cíle a dílčí opatření s přehledem aktivit vedoucích k dosažení těchto cílů. Na bodech vize se během společných workshopů shodli zástupci obcí, krajských příspěvkových organizací v oblasti kultury a aktéři kulturních a kreativních odvětví. Po zapracování všech podnětů a kritické zpětné vazby od členů pracovní a konzultační skupiny i širší kulturní veřejnosti připravil zpracovatelský tým tuto výslednou podobu vize.

3.2 Vize rozvoje

Ke kvalitě života v Olomouckém kraji přispívá kultura, která je zde respektována a celospolečensky vnímána. Na obou březích Moravy i Bečvy, v horách i na rovinaté Hané je **kultura obyvatelům dostupná**. Obce si uvědomují, že rozvojem kultury a kreativity přispívají k budování demokratických hodnot a občanské společnosti. Obyvatelé kraje jsou hrdí na regionální specifika místní kultury, angažují se v pořádání lokálních kulturních akcí a mají příležitosti ke konfrontaci se špičkovým uměním, které prezentují tvůrci z Česka i zahraničí.

Přívětivé podmínky přitahují do Olomouckého kraje **kreativce**, kteří zde chtějí žít, tvořit a vzájemně spolupracovat. Díky vhodnému zázemí zde naplno využívají svůj potenciál a podílí se tak na vytváření pestré kulturní nabídky i ekonomickém rozvoji regionu. Kraj má situaci kulturního a kreativního sektoru dobře zmapovanou, a proto jej dokáže vhodnými nástroji efektivně podporovat. Občané si vážící hodnot, které kulturní a kreativní sektor vytváří, a Olomoucký kraj dokáže využít jejich ekonomických přínosů.

Kulturní dědictví v Olomouckém kraji je **živé** a dostupné všem návštěvníkům, je prezentováno moderními marketingovými nástroji a za využití současných technologií. Aktéři kulturního dědictví si důvěřují a hledají společná řešení, která vedou k rozvoji míst.

4 Oblasti rozvoje – stručný přehled

4.1 Popis oblastí rozvoje

Popis jednotlivých oblastí rozvoje kultury, kreativity a památkové péče v Olomouckém kraji shrnuje návrhovou část koncepce. Oblasti rozvoje byly stanoveny na základě analýzy a popisu hlavních rozvojových problémů a potenciálů kraje v oblasti kultury, kreativity a kulturního dědictví i identifikovaných trendů. Každá oblast zahrnuje opatření a aktivity, jejichž naplnění má přispět k dosažení vytyčené vize a cílů v jednotlivých oblastech.

Oblast rozvoje 1 ATRAKTIVNÍ A DOSTUPNÁ KULTURNÍ NABÍDKA PRO OBYVATELE KRAJE	Olomoucký kraj bude aktivně využívat kulturní a kreativní odvětví pro rozvoj regionu. Za tímto účelem posílí svoji metodickou roli, sběr dat a rozvoj kvalitní a dostupné kulturní a komunitní infrastruktury. Bude také sledovat trendy, iniciovat diskusi a rozvíjet nástroje podpory dostupnosti kultury pro všechny ve spolupráci s partnery. Posílí informovanost obcí o trendech rozvoje kulturních a kreativních odvětví, vytvoří příležitosti pro získávání know-how. Zdůrazní hodnotu spolupráce podnikatelského sektoru na rozvoji kulturně-komunitního podhoubí v regionu. Z úrovně regionu bude systematicky sledovat a vyhodnocovat stav kulturní infrastruktury v kontextu nároků současných uměleckých produkcí i potřeb publika. Ve spolupráci s obcemi bude vytvořeno prostředí, které umožní metodickou i finanční spolupráci se samosprávami na budování sítě páteřní kulturní infrastruktury² v kraji. V rámci tématu „dostupnosti kultury pro všechny“ bude posílena znalost potřeb cílových skupin, které jsou nebo mohou být z návštěvy kultury vyloučeny a tím jsou ochuzeny o přístup ke kulturnímu a sociálnímu kapitálu. Specifická pozornost bude věnována vytváření příležitostí pro návštěvu kulturního programu i vlastní iniciativu mladých lidí. Školy v kraji budou motivovány zlepšením informovanosti o kulturní nabídce, podporou aktivních učitelů i finančními nástroji. Olomoucký kraj také bude iniciovat navazování kontaktů a nových spoluprací mezi aktéry kultury a vzdělávání. Podporován bude rozvoj prostorových i lidských kapacit příspěvkových organizací na spolupráci s komunitami.
Oblast rozvoje 2 DOBŘE PODMÍNKY PRO AKTÉRY KULTURNÍCH A KREATIVNÍCH ODVĚTVÍ	Olomoucký kraj se zaměří na zajištění dobré znalosti potřeb aktérů v kulturních a kreativních odvětvích, rozvoj jejich sociálního kapitálu a zejména na podporu síťování aktérů mezi sebou i s aktéry z dalších oblastí rozvoje společnosti. Zlepší nástroje podpory podnikání a bude propagovat kulturní a kreativní odvětví v očích klíčových hráčů i veřejnosti jako důležitou součást ekonomiky regionu s vysokou přidanou hodnotou. Pro naplnění záměru bude iniciovat mapování kulturních a kreativních odvětví, připraví kreativní vouchery³, posílí koordinační kapacity a

² Jde o nový pojem, který zavádí kulturní koncepce; páteřní kulturní infrastruktura by měla být taková, aby zajistila kvalitní kulturní zážitek v adekvátním zázemí pro tvůrce i publikum. Měla by být dostupná do určité vzdálenosti v kraji a na jejím utváření by se měly podílet obce i kraj. Přesná definice je předmětem realizace koncepce.

³ Jde o formu finanční podpory pro malé a střední podniky s vlastním výrobkem/službou na využití služeb subjektů působících v oblasti KKO (kreativců), jde tedy o nepřímou podporu oblastí KKO skrze malé zakázky. Dosavadní praxe ukazuje, že malé a střední podniky mají omezený přístup ke kapitálu, poskytovatelům znalostí a inovací. Fungují jako

	vytvoří platformu pro setkávání a síťování na úrovni regionu. Bude také podporovat vzdělávání aktérů v oblasti rozvoje podnikání, marketingu, managementu nebo fundraisingu. Rozvine nástroje stabilní, předvídatelné a dlouhodobé finanční podpory pro významné akce a profesionální soubory. Kraj také posílí vlastní kapacity a know-how na realizaci projektů z evropských fondů pro rozvoj kulturních a kreativních odvětví v regionu. Bude se účastnit diskuse při nastavování pravidel národních dotačních programů i legislativy v zájmu udržitelného rozvoje kulturních a kreativních odvětví v regionech Česka ve spolupráci s ostatními kraji. Olomoucký kraj bude pokračovat ve vytváření dobrých finančních i prostorových podmínek pro zřizované příspěvkové organizace,⁴ tak aby byly konkurenceschopné na trhu práce a mohly naplňovat svoji odbornou i popularizační a komunitní roli.
Oblast rozvoje 3 ŽIVÉ KULTURNÍ DĚDICTVÍ	Olomoucký kraj bude intenzivně věnovat pozornost udržitelnosti kulturního dědictví a advokacii jeho významu pro kvalitu života i místní ekonomiku směrem k veřejnosti i vlastníkům. Bude při svých marketingových aktivitách využívat klíčových aktérů v oblasti kulturního dědictví. Zároveň bude všemi prostředky propagovat a finančně podporovat lokální iniciativy, které pečují o nenápadné hodnoty místního významu. Mapování i digitalizace statků kulturního dědictví budou od počátku připravovány s intencí využití pro prezentaci veřejnosti i širší ekonomiku. Olomoucký kraj bude aktivně vytvářet příležitosti pro spolupráci kreativců s odbornými organizacemi i laickými iniciativami, které pečují o kulturní dědictví. Bude mapovat statky tradiční lidové kultury a vytvoří webové rozhraní prezentující tradiční lidovou kulturu veřejnosti. Skrze rozvoj muzejní čtvrti v Olomouci bude podpořena značka Olomouckého kraje v oblasti kulturního dědictví i současného umění. Nad rámec současné metodické podpory budou vytvořeny neformální příležitosti pro setkávání aktérů památkové péče a vlastníků za účelem zlepšení komunikace a image památkové péče. Ve spolupráci s partnery bude iniciován vznik a propagace metodických a vzdělávacích materiálů i seminářů. Tematizovány budou také často opomíjené architektonické hodnoty jako např. průmyslové dědictví a architektura 2. poloviny 20. století a atraktivita jejich citlivého začlenění do rozvoje obcí. Finanční nástroje budou rozšířeny o podporu studií i průzkumů, s cílem zlepšit připravenost vlastníků k žádání o dotace na národní i mezinárodní úrovni. Zohledněním náročnosti a rozsahu oprav a rekonstrukcí v oblasti významných staveb na poli kulturního dědictví zjednoduší podmínky pro předvídatelnost dlouhodobého financování ze strany kraje.

katalyzátor B2B (business to business) spolupráce. Využití služeb kreativců zvyšuje přidanou hodnotu produktů a služeb nebo přináší pozitivní dopady na podnikání týkající se např. oslovení nového segmentu klientů. Zásadním aspektem realizace kreativních řešení produktů nebo služeb podniků je generování nárůstu poptávky i nad rámec podpory. Zdroj: webové stránky Ministerstva kultury České republiky

⁴ Pojmem příspěvkové organizace, pokud není uvedeno jinak, se v koncepci myslí příspěvkové organizace zřizované Olomouckým krajem v oblasti kultury.

4.2 Přehled oblastí cílů a opatření

Oblast 1: ATRAKTIVNÍ A DOSTUPNÁ KULTURNÍ NABÍDKA PRO OBYVATELE KRAJE GLOBALNÍ CÍL: Každý obyvatel Olomouckého kraje zde najde kulturní vyžití	
CÍL 1.1 Obce využívají KKO jako nástroj rozvoje	Opatření 1.1.1 Zajištění systematické komunikace a metodické podpory mezi krajem a obcemi za účelem rozvoje KKO Opatření 1.1.2 Rozvíjení dostupnosti kvalitní kulturní nabídky i v menších obcích a na venkově Opatření 1.1.3 Podpora rozvoje kvalitní architektury a veřejného prostoru v obcích Opatření 1.1.4 Rozvíjení mecenášství v kultuře a komunitním rozvoji jako standardní součástí společenské zodpovědnosti firem
CÍL 1.2 V kraji je dostupná kulturní a komunitní infrastruktura odpovídající potřebám tvůrců i publika ve 21. století	Opatření 1.2.1 Zajištění znalosti stavu kulturně-komunitní infrastruktury v kraji Opatření 1.2.2 Spolupráce na rozvíjení páteřní kulturní infrastruktury s důrazem na obce s rozšířenou působností Opatření 1.2.3 Systematická podpora rozvoje knihoven jako kulturně-komunitních center Opatření 1.2.4 Zajištění metodické podpory rozvoje kulturně-komunitní infrastruktury v obcích
CÍL 1.3 Mladí lidé se aktivně zapojují do kulturního dění v regionu	Opatření 1.3.1 Zajištění kontaktu žáků a studentů s kvalitním kulturním programem v rámci formálního vzdělávání Opatření 1.3.2 Mapování potřeb a podpora iniciativy mladých lidí (15–30 let) v kultuře
CÍL 1.4 Příspěvkové organizace mají atraktivní a konkurenceschopnou nabídku pro různé cílové skupiny a jsou aktivní součástí místní komunity	Opatření 1.4.1 Zajištění atraktivních a udržitelných muzejních expozic Opatření 1.4.2 Podpora rozvoje příspěvkových organizací jako míst setkávání a spolupráce s komunitami a občanskou společností Opatření 1.4.3 Rozvoj příspěvkových organizací jako center neformálního vzdělávání v oblasti kultury a kreativity
Cíl 1.5 Příspěvkové organizace hrají aktivní roli v zapojování marginalizovaných skupin do společnosti skrze účast na kultuře	Opatření 1.5.1 Příprava koncepce dostupnosti kultury pro všechny Opatření 1.5.2 Podpora rozvoje konkrétního programu a know-how kulturních organizací v zapojování marginalizovaných skupin do společnosti skrze účast na kultuře

Oblast 2: DOBRÉ PODMÍNKY PRO AKTÉRY KULTURY A KULTURNÍCH A KREATIVNÍCH ODVĚTVÍ GLOBÁLNÍ CÍL: Aktéři v kultuře a KKO jsou viditelnou a stabilní součástí socioekonomického rozvoje kraje	
CÍL 2.1 V Olomouckém kraji existuje dobré povědomí o KKO a jejich potřebách, kraj je iniciativní v posilování významu KKO na národní úrovni	Opatření 2.1.1 Zajištění dobré znalosti dat o kultuře a KKO v kraji a sdílení znalosti s ostatními kraji Opatření 2.1.2 Zajištění čerpání podpory z dotačních programů pro kulturu a KKO na národní i Evropské úrovni Opatření 2.1.3 Proaktivní vystupování ve vytváření politik, legislativy a rámců podpory pro kulturu a KKO na národní úrovni
CÍL 2.2 V regionu existují progresivní nástroje rozvoje profesionálů v kultuře a KKO	Opatření 2.2.1 Rozvíjení stabilního a uživatelsky přívětivého systému financování kvalitní kulturní nabídky Opatření 2.2.2 Rozvíjení aktivní sítě aktérů kultury a KKO v kraji Opatření 2.2.3 Podpora vzdělávání a zlepšování kapacit aktérů kultury a KKO Opatření 2.2.4 Rozvoj finančních i nefinančních nástrojů podpory podnikání v KKO
CÍL 2.3 Příspěvkové organizace jsou příklady dobré praxe institucionálního fungování	Opatření 2.3.1 Aktivní vytváření kvalitního prostředí pro příspěvkové organizace na úrovni kraje i ČR Opatření 2.3.2 Posilování atraktivity příspěvkových organizací jako zaměstnavatelů Opatření 2.3.3 Posilování metodické role příspěvkových organizací pro regiony Opatření 2.3.4 Rozvíjení užší programové a marketingové spolupráce příspěvkových organizací mezi sebou

Oblast 3: ŽIVÉ KULTURNÍ DĚDICTVÍ GLOBÁLNÍ CÍL: Obyvatelé Olomouckého kraje mají dobrý vztah ke kulturnímu dědictví a citlivě je zapojují do udržitelného rozvoje obcí i krajiny	
Cíl 3.1 Kulturní dědictví je intenzivně propojeno s ostatními oblastmi KKO, čímž se zvyšuje jeho udržitelnost i atraktivita pro veřejnost	Opatření 3.1.1 Rozvíjení spolupráce veřejných kulturních institucí s aktéry KKO i za účelem rozvoje pracovních příležitostí v KKO Opatření 3.1.2 Digitalizace sbírkových a knihovních fondů probíhá nejen za účelem uchování dědictví a jeho prezentace veřejnosti, ale i pro jeho další využití v kreativní ekonomice Opatření 3.1.3 Zajištění dostatečných podmínek pro ochranu i rozvoj tradiční lidové kultury v kontextu současných trendů KKO Opatření 3.1.4 Vybudování nové centrální budovy Vědecké knihovny v Olomouci
Cíl 3.2 Kulturní dědictví je silnou i inovativní součástí značky a identity kraje	Opatření 3.2.1 Zajištění propagace a zviditelnění neformálních iniciativ pečujících o kulturní dědictví Opatření 3.2.2 Rozvíjení tzv. muzejní čtvrti v Olomouci Opatření 3.2.3 Inovativní podpora návštěvy kulturního dědictví v Olomouckém kraji a místního cestovního ruchu
Cíl 3.3 Aktéři kulturního dědictví mají dobré kapacity pro jeho rozvoj v regionech	Opatření 3.3.1 Zajištění vzájemné informovanosti aktérů kulturního dědictví, jejich dobrého propojení a komunikace Opatření 3.3.2 Systematická podpora informovanosti, metodického vedení a vzdělávání vlastníků bez ohledu na statut nemovitého kulturního dědictví Opatření 3.3.3 Rozvoj uživatelsky přívětivých dotačních nástrojů pro kulturní dědictví se zohledněním potřeb různých vlastníků

5 Návrhová část koncepce

Oblast 1 ATRAKTIVNÍ A DOSTUPNÁ KULTURNÍ NABÍDKA PRO OBYVATELE KRAJE

GLOBALNÍ CÍL: Každý obyvatel Olomouckého kraje zde najde kulturní vyžití

Návrh indikátoru dopadu: spokojenost obyvatel s dostupností kulturní nabídky/infrastruktury

CÍL 1.1 Obce využívají KKO jako nástroj rozvoje

Návrh hlavních indikátorů cíle:

zakotvení rozvoje kultury ve strategických plánech zejména obcí s rozšířenou působností a obcí s pověřenými obecními úřady, místních akčních skupin

procento obcí s aktuálním strategickým dokumentem pro oblast kultury

objem financí na rozvoj kultury v obcích, pokud to bude možné, tak s odlišením obec kraj/stát/EU/podnikatelský sektor

Odpovědnost za naplňování cíle:

SPRÁVCE: člen ROK pro kulturu a památkovou péči

ADMINISTRÁTOR: OSKPP

PŘEDPOKLÁDANÍ REALIZÁTOŘI: OSKPP, OSR, ICOK, OKH, Centrála cestovního ruchu Olomouckého kraje, s. r. o.

PARTNEŘI: městští architekti, obce s rozšířenou působností, UPOL, hospodářské komory, neziskové organizace, Sdružení cestovního ruchu Střední Morava, Sdružení cestovního ruchu Jeseníky

Opatření 1.1.1 Zajištění systematické komunikace a metodické podpory mezi krajem a obcemi za účelem rozvoje KKO

Návrh indikátorů opatření:

počet metodických setkání kraj–obce,

existuje pozice krajského koordinátora KKO

Příklady aktivit:

- uskutečnit workshop pro zájemce z řad KKO i obcí, na kterém se budou prezentovat nástroje podpory, příklady dobré praxe a síťování v oblasti KKO
- uskutečnit workshop pro zájemce z řad obecních samospráv, na kterém se budou prezentovat možnosti podpory rozvoje obecní kultury formou záštit a mecenášství
- zajistit dostatečné personální kapacity pro podporu rozvoje KKO v obcích (metodik a koordinátor KKO)
- v obcích využívat metodickou podporu při přípravě vlastních kulturních strategií a politik
- zajistit nástroje komunikace se samosprávami se zaměřením na šíření dobré praxe a informovanosti v oblasti kultury (newsletter, podcast, krajské listy)
- iniciovat diskusi s obcemi o důležitosti stability financování kultury jak na úrovni zřizovaných organizací, tak na úrovni dotačních systémů

Opatření 1.1.2 Rozvíjení dostupnosti kvalitní kulturní nabídky i v menších obcích a na venkově

Návrh indikátoru opatření:

existují mechanismy podpory kvalitní kultury v menších obcích a na venkově

Příklady aktivit:

- promyslet možnosti spolupráce regionální metropole na propagaci kvalitních akcí v regionech s cílem rozvíjet kulturní turistiku
- připravit projekt mobility kvalitních uměleckých počinů a projektů a jejich prezentace i v menších obcích, zapojit obyvatele do výběru uměleckého programu
- motivovat profesionální soubory ke spolupráci nebo k hostování v menších obcích
- motivovat obce k rozvoji dostupnosti kvalitní kulturní nabídky (kritérium v pravidlech dotačních programů Olomouckého kraje)
- podporovat kulturu na území celého Olomouckého kraje (podpora se nesoustředí např. pouze do center; parametr v dotačních programech Olomouckého kraje)

Opatření 1.1.3 Podpora rozvoje kvalitní architektury a veřejného prostoru v obcích

Návrh indikátorů opatření:

počet investičních akcí realizovaných krajem, které prošly architektonickou soutěží dle pravidel České komory architektů

počet architektonických soutěží pořádaných obcemi dle pravidel ČKA a mezikrajské srovnání

počet obcí, které využívají služby tzv. městského architekta⁵

oceněné revitalizace i novostavby realizované soukromým i veřejným sektorem

Příklady aktivit:

- navyšovat počet architektonických soutěží realizovaných krajem
- cíleně propojovat rozvoj kulturního dědictví bez ohledu na statut ochrany ve spojitosti se současnou architekturou
- zajistit aktivní roli kraje v šíření informací o programu New European Bauhaus do regionů
- k diskusi s obcemi zvát i soukromé investory, promyslet možnosti setkávání se soukromými investory
- aktivně participovat na realizaci soutěží, které prezentující příklady dobré praxe v oblasti architektury a urbanismu nejen z veřejné, ale i soukromé sféry
- promyslet, jakým způsobem podporovat v dotačních programech kraje rozvoj kvalitní architektury
- realizovat workshop pro zájemce z řad obecních samospráv, na kterém budou prezentovány příklady dobré praxe rozvoje kultivace veřejného prostoru prostřednictvím profesionální architektury a umění
- informovat o programech zaměřených na kultivaci veřejného prostoru zaštitěných neziskovým sektorem a nadacemi, které podporují rozvoj občanské společnosti
- vhodně rozvinout podporu ceny Rudolfa Eitelbergera na základě diskuse s jejími organizátory

⁵ Kdo je to městský architekt? Městský architekt, architekt města, hlavní architekt, obecní architekt apod. – jeho označení není důležité (není závazně právně ukotveno). Podstatná je jeho úloha: komplexní výkon služby architekta při rozvoji města či obce. Jde zejména o následující činnosti:

- Při vyhodnocování aktuálního stavu a připravovaných záměrů sleduje zejména hlediska urbanistická, architektonická, estetická a výtvarná.
- V oblasti operativních činností konzultuje a zaujímá stanoviska k projekčně připravovaným aktivitám stavebníků a developerů.
- V koncepční oblasti se podílí na zadávání a projednávání strategických a koncepčních dokumentů, které se týkají území města či obce.
- Spolu se zastupiteli hájí zájmy města či obce při projednávání nadřazené dokumentace širšího území. Inicjuje aktivní kroky města či obce na zlepšení prostředí, hrdosti, spokojenosti a soudržnosti obyvatel (např. vypisování architektonických a urbanistických soutěží, zapojování veřejnosti do formulace vizí a strategií rozvoje města, spolupráce s architektonickými školami apod.).

- zpracovat téma smyslu a rozvoje umění ve veřejném prostoru dočasné i trvalé fyzické povahy pro diskusi s obcemi
- zapojit Olomoucký kraj do projektu Den architektury

Opatření 1.1.4 Rozvíjení mecenášství v kultuře a komunitním rozvoji jako standardní součástí společenské zodpovědnosti firem

Návrh indikátoru opatření:

existence ocenění mecenáš v kultuře

Příklady aktivit:

- aktivně informovat korporátní subjekty o možnostech filantropie: např. Burza filantropie, napojení na Asociaci společenské odpovědnosti; propojit je s neziskovými platformami, které toto mapují, mají přehled a síťují
- podporovat pozitivní image mecenášství s využitím krajských propagačních nástrojů
- společensky ocenit mecenáše kultury udělením ocenění v rámci Cen Olomouckého kraje za přínos v oblasti kultury nebo v rámci udělování Cen Olomouckého kraje za společenskou odpovědnost

CÍL 1.2 V kraji je dostupná moderní kulturní a komunitní infrastruktura odpovídající potřebám tvůrců i publika ve 21. století

Návrh hlavních indikátorů cíle:

% investičních výdajů na kulturu Olomouckého kraje

úspěšnost získávání investičních dotací krajem / hladina úspěšnosti / odlišit ve sledování velké investiční akce

kapacita investičního programu kraje pro investice do kulturní a komunitní infrastruktury se zohledněním odlišení páteřní sítě

% investičních výdajů na kulturu v obcích s rozšířenou působností, případně obcí s pověřenými obecními úřady

infrastruktura je dostupná do 30 minut jízdy autem nebo veřejnou dopravou

Odpovědnost za naplňování cíle:

SPRÁVCE: člen ROK pro kulturu a památkovou péči

ADMINISTRÁTOR: OSKPP

PŘEDPOKLÁDANÍ REALIZÁTOŘI: OSKPP, OSR

PARTNEŘI: obce, UPOL, příspěvkové organizace zřizované krajem v oblasti kultury, neziskové organizace, kulturní aktéři

Opatření 1.2.1 Zajištění znalosti a stavu kulturně-komunitní infrastruktury v kraji

Návrh indikátoru opatření:

existuje aktuální pasportizace kulturně-komunitní infrastruktury

Příklady aktivit:

- zajistit zmapování kulturně-komunitní infrastruktury v kraji
- připravit webovou prezentaci kulturně-komunitních zařízení na základě zjištěných dat
- připravit pasport stavu kulturně-komunitní infrastruktury zřizované krajem

Opatření 1.2.2 Spolupráce na rozvíjení páteřní kulturní infrastruktury v obcích s rozšířenou působností

Návrh indikátoru opatření:

existuje systém páteřních kulturních zařízení

Příklady aktivit:

- definovat síť páteřní infrastruktury v kraji, která zajistí dostupnost technicky náročnější produkce v každé obci s rozšířenou působností v kraji nebo jejím správním obvodu
- připravit metodiku rozvoje páteřní sítě kulturní infrastruktury, která zohlední standardy v oblasti architektury, udržitelnosti apod.
- nastavit plán oprav a investic kulturních domů v páteřní síti
- iniciovat každoroční jednání k doplnění/schválení stavu páteřní sítě
- podporovat formou dotačního programu rozvoj páteřní kulturní infrastruktury zejména v obcích s rozšířenou působností
- stimulovat čerpání investičních dotací v obcích z dalších zdrojů

Opatření 1.2.3 Systematická podpora rozvoje knihoven jako kulturně-komunitních center v kraji

Návrh indikátorů opatření:

počet akcí a návštěvnost akcí v knihovnách v kraji

počet transformovaných komunitních knihoven, tj. s moderním zázemím, které nabízí komunitní kulturní a vzdělávací program

Příklady aktivit:

- pro rozvoj knihoven se inspirovat dobrou praxí komunitních knihoven jako míst nejen pro půjčování knih v Česku i v zahraničí a podporovat spolupráci knihoven na mezinárodní úrovni
- podporovat poskytování metodické podpory prostřednictvím Vědecké knihovny v Olomouci a jí pověřených knihoven v kraji v rámci tzv. regionálních funkcí knihoven
- podporovat sdílení dobré praxe transformace knihoven na komunitní centra mezi obcemi a komunikaci knihovníků a obcí, spolupracovat na propagaci existujících materiálů Metodického centra pro výstavbu a rekonstrukci knihoven při Moravské zemské knihovně
- poskytovat finanční prostředky prostřednictvím dotačních programů na rozvoj knihoven
- rozvíjet ocenění knihovníků (např. Nejlepší venkovský knihovník Olomouckého kraje) a dalších odborných pracovníků a výstupů knihoven

Opatření 1.2.4 Zajištění metodické podpory rozvoje kulturně-komunitní infrastruktury v obcích

Návrh indikátoru opatření:

existují metodiky, jak dobře postavit, revitalizovat kulturní dům, muzeum, knihovnu

Příklady aktivit:

- připravit metodiku „jak postavit, revitalizovat dobrý kulturní dům“, „jak dobře revitalizovat muzeum“ ve spolupráci s odbornou obcí; kraj podporuje know-how obcí, inspirace metodikou „jak postavit dobrou knihovnu“
- propagovat nutnost účasti kulturních manažerů organizací při přípravě zadání, výběru architekta i zpracování a realizaci projektu pro revitalizaci nebo novostavbu kulturní instituce
- stimulovat čerpání investičních dotací v obcích z dalších zdrojů
- uskutečnit workshop pro zájemce z řad obecních samospráv, na kterém se budou prezentovat nástroje rozvoje kulturně-komunitní infrastruktury a příklady dobré praxe

CÍL 1.3 Mladí lidé se aktivně zapojují do kulturního dění v regionu

Návrh hlavních indikátorů cíle:

navštěvnost kulturních organizací dětmi a mládeží do 26 let mimo školu (zařadit organizace zřizované státem, krajem, městy; tam, kde to bude možné, sledovat i navštěvnost soukromých subjektů)

počet škol zapojených do spolupráce, počet tříd/žáků, kteří navštíví organizace zřizované státem, krajem, městy; tam, kde to bude možné, sledovat i navštěvnost soukromých subjektů či soukromými subjekty

sledování teritoriálního dosahu navštěvnosti školami krajem zřizovaných institucí v oblasti kultury

Odpovědnost za naplňování cíle:

SPRÁVCE: člen ROK pro kulturu a památkovou péči

ADMINISTRÁTOR: OSKPP

PŘEDPOKLÁDANÍ REALIZÁTOŘI: OSKPP, OŠM, OKH, ICOK

PARTNEŘI: příspěvkové organizace zřizované krajem v oblasti školství a kultury, UPOL, neziskové organizace, influenceři

Opatření 1.3.1 Zajištění kontaktu žáků a studentů s kvalitním kulturním programem v rámci formálního vzdělávání

Návrh indikátoru opatření:

existují nástroje, které zajistí, že žák ZŠ/SSS nejméně jednou ročně a celkově jednou za své studium navštíví v rámci výuky každý základní žánr kultury

Příklady aktivit:

- z úrovně kraje podporovat zapracování návštěv kultury do místního akčního plánu vzdělávání
- realizovat veletrh organizací, které nabízejí programy školám na míru
- promyslet systém „kulturních stravenek“⁶ pro školy (poučít se z národní i zahraniční praxe, spolupracovat s platformami, které se zabývají vzděláváním za účelem využití potenciálu kreativity)
- iniciovat spolupráci s projektem Kreativní partnerství, připravit spolupráce škol v regionu s konkrétními umělci na projektech, které vhodným způsobem využívají umělecké tvůrčí metody ve vzdělávání
- připravit koncept a realizovat celokrajský klub mladého diváka ve spolupráci s aktivními řediteli a učiteli
- společensky ocenit učitele a kulturní aktéry a jejich projekty, které podporují kulturní a kreativní vzdělávání, např. ocenění „kulturní škola“
- podporovat příspěvkové organizace kraje k využívání komunikačních kanálů využívaných mladými lidmi (FB, IG, TikTok...) za účelem spolupráce s nimi
- připravit edukační programy, které se budou „prolínat“ skrze všechny příspěvkové organizace, např. formou soutěže pro školy
- promyslet možnosti zlepšení vzdělávání o významu a hodnotách kulturního dědictví a architektury v rámci vzdělávání ve škole i v paměťových institucích

⁶ Kulturní stravenkou je myšlena účelová dotace škole většinou určená na jednoho žáka, která má být využita na návštěvu kulturního programu.

Opatření 1.3.2 Mapování potřeb a podpora iniciativy mladých lidí (15–30 let) v kultuře

Návrh indikátoru opatření:

realizace výzkumu potřeb mladých lidí

Příklady aktivit:

- prostřednictvím dotačních programů podporovat organizace, které chtějí pracovat s mladými lidmi v oblasti kultury; promýšlet takové programy společně s obcemi
- podporovat kulturní a vzdělávací cíle a programy příspěvkových organizací zaměřené na mladé lidi
- připravit nabídku prostor příspěvkových organizací pro mladé lidi zdarma nebo za výhodných podmínek
- systematicky zařadit prezentaci tvorby mladých lidí v prostorech příspěvkových organizací
- zmapovat potřeby mladých lidí v oblasti kultury jak z pohledu účasti na programu, tak motivace k vlastní iniciativě
- na základě výsledků výzkumů potřeb mladých lidí připravit celokrajskou strategii rozvoje mladého publika a zapojování mladých lidí do realizace kulturního života v regionech
- podporovat tvorbu specifických programů na míru na základě zjištěných dat

CÍL 1.4 Příspěvkové organizace mají atraktivní a konkurenceschopnou nabídku pro různé cílové skupiny a jsou aktivní součástí místní komunity

Návrh hlavních indikátorů cíle:

návštěvnost cílových skupin v institucích

% samofinancování příspěvkových organizací v porovnání se srovnatelnými institucemi na základě prodeje služeb i získaných dotací

Odpovědnost za naplňování cíle:

SPRÁVCE: člen ROK pro kulturu a památkovou péči

ADMINISTRÁTOR: OSKPP

PŘEDPOKLÁDANÍ REALIZÁTOŘI: OSKPP, OSR, OŠM, OKH, OI

PARTNEŘI: příspěvkové organizace zřizované krajem v oblasti kultury a školství, neziskové organizace, UPOL, Centrála cestovního ruchu Olomouckého kraje, s. r. o.

Opatření 1.4.1 Zajištění atraktivních a udržitelných expozic

Návrh indikátoru opatření:

počet nových/renovovaných expozic

Příklady aktivit:

- čerpat finanční prostředky na inovaci expozic příspěvkových organizací z národních a evropských zdrojů
- vytvářet expozice příspěvkových organizací ve spolupráci se specializovanými architekty a designéry
- posilovat spolupráci příspěvkových organizací s partnery z oblasti cestovního ruchu za účelem propagace expozic příspěvkových organizací

Opatření 1.4.2 Podpora rozvoje příspěvkových organizací jako míst setkávání a spolupráce s komunitami a občanskou společností

Návrh indikátoru opatření:

počet aktivit konaných v institucích ve spolupráci s občanskou společností

Příklady aktivit:

- zpracovat strategii rozvoje publika příspěvkových organizací
- budovat síť partnerů v místech, kde příspěvkové organizace působí
- prověřit možnosti využití prostor ve správě příspěvkových organizací jako míst pro setkávání veřejnosti (kavárny, klubovny apod.)
- vytvořit podmínky pro využití prostor ve správě příspěvkových organizací za účelem kulturního vyžití veřejnosti (pronájem prostor profesionálním i amatérským občanským organizacím a spolkům)
- periodicky navyšovat finanční prostředky příspěvkových organizací na realizaci aktivit sloužících k rozvoji těchto organizací jako míst setkávání a spolupráce s komunitami a občanskou společností
- čerpat finanční prostředky na renovaci prostor ve správě příspěvkových organizací i jejich vybavení a zázemí z národních a evropských zdrojů
- zajistit participaci příspěvkových organizací na programech neziskových organizací a nadací, které se zabývají rozvojem komunitního života a učí budování nových partnerství i získávání financí pro nové komunitní projekty
- v příspěvkových organizacích vytvářet volnočasové a zájmové aktivity pro veřejnost

Opatření 1.4.3 Rozvoj příspěvkových organizací jako center neformálního vzdělávání v oblasti kultury a kreativity

Návrh indikátoru opatření:

všechny zřizované organizace jsou zapojeny do přípravy a naplňování místních akčních plánů vzdělávání

Příklady aktivit:

- podporovat spolupráci příspěvkových organizací a všech typů škol

- podporovat roli příspěvkových organizací jako regionálních center neformálního vzdělávání
- periodicky navyšovat finanční prostředky příspěvkových organizací na podporu aktivit spojených s neformálním vzděláváním
- zajistit zapojování příspěvkových organizací do rozvoje neformálního vzdělávání v regionech participací na přípravě místních akčních plánů rozvoje vzdělávání
- zvážit způsoby možnosti posílení edukace v příspěvkových organizacích včetně vzniku edukačních pracovišť v těchto organizacích
- v příspěvkových organizacích vytvářet edukační programy pro různé cílové skupiny

CÍL 1.5 Příspěvkové organizace hrají aktivní roli v zapojování marginalizovaných skupin do společnosti skrze účast na kultuře

Návrh hlavních indikátorů cíle:

míra kooperace kulturních organizací s organizacemi působícími v sociálních službách

zájem o účast na seminářích a setkání pro organizace pracující v kultuře a sociálních službách

Odpovědnost za naplňování cíle:

SPRÁVCE: člen ROK pro kulturu a památkovou péči, člen ROK pro sociální věci

ADMINISTRÁTOR: OSKPP

PŘEDPOKLÁDANÍ REALIZÁTOŘI: OSKPP, OSV, OSR

PARTNEŘI: příspěvkové organizace zřizované krajem v oblasti kultury a v oblasti sociální, obce, UPOL, neziskové organizace, spolky podporující marginalizované skupiny, dětské domovy

Opatření 1.5.1 Příprava koncepce dostupnosti kultury pro všechny

Návrh indikátorů opatření:

počet strategických dokumentů v různých oblastech na úrovni kraje, do jejichž tvorby je zapojen tým kultury a památkové péče / počet opatření v jiných tematických koncepcích, které jsou provázány s kulturou a kulturním dědictvím

zmapované bariéry v přístupu ke kultuře specifických cílových skupin

Příklady aktivit:

- zmapovat potřeby a bariéry specifických cílových skupin a jejich přístupu ke kultuře (na půdoryse komunitních plánů sociálních služeb) ve spolupráci s akademickými pracovišti
- na základě výstupů promyslet zpracování samostatné koncepce dostupnosti kultury pro všechny či přímou realizaci opatření k odstranění bariér ve spolupráci s partnery
- výstupy mapování bariér komunikovat směrem k odborné i laické veřejnosti
- aktivně ovlivňovat dokumenty v oblasti vzdělávání nebo sociálních služeb, aby průřezově zařazovaly i spolupráci s kulturními tématy, aktivitami, aktéry

Opatření 1.5.2 Podpora rozvoje konkrétního programu a know-how kulturních organizací v zapojování marginalizovaných skupin do společnosti skrze účast na kultuře

Návrh indikátoru opatření:

existuje dotační nástroj nový nebo již existující v rámci stávajících pro spolupráci organizací v kultuře a sociálních službách

Příklady aktivit:

- promyslet možnost vzdělávání kulturních aktérů v práci s marginalizovanými skupinami ve spolupráci s poskytovateli služeb sociální péče, které s nimi pracují
- na základě mapování potřeb připravit specifické projekty, promyslet možnosti financování z evropských dotací
- podporovat spolupráci s poskytovateli sociálních služeb pro seniory nebo osoby se zdravotním postižením
- kritéria dotačních programů v oblasti kultury, sociální a vzdělávání připravovat tak, aby bylo možné podporovat mezioborové projekty
- tvořit specifické mezioborové projekty (čerpání externích zdrojů, pilotní projekty, přenášení dobré praxe)

Oblast 2 DOBRÉ PODMÍNKY PRO AKTÉRY KULTURNÍCH A KREATIVNÍCH ODVĚTVÍ

GLOBALNÍ CÍL: Aktéři v kultuře a KKO jsou viditelnou a stabilní součástí socioekonomického rozvoje Olomouckého kraje

Návrh indikátoru dopadu: obrat a zaměstnanost v KKO, spokojenost aktérů KKO s prostředím

CÍL 2.1 V Olomouckém kraji existuje dobré povědomí o KKO a jejich potřebách, kraj je iniciativní v posilování významu KKO na národní úrovni

Návrh hlavních indikátorů cíle:

počet aktérů KKO spolupracujících s krajem

ohlasy v médiích, články o tématech KKO v regionálních médiích

výše čerpání dotačních prostředků na projekty realizované krajem a jeho organizacemi na projekty podpory KKO v regionu

Odpovědnost za naplňování cíle:

SPRÁVCE: člen ROK pro kulturu a památkovou péči

ADMINISTRÁTOR: OSKPP

PŘEDPOKLÁDANÍ REALIZÁTOŘI: OSKPP, OSR, ICOK

PARTNEŘI: obce, UPOL, sdružení měst a obcí, MK ČR

Opatření 2.1.1 Zajištění dobré znalosti dat o kultuře a KKO v kraji a sdílení znalostí s ostatními kraji

Návrh indikátoru opatření:

existence dat v různých oblastech pro KKO včetně veřejné databáze

pravidelné společné setkání/konference aktérů KKO

počet příjemců newsletteru

Příklady aktivit:

- realizovat mapování subjektů kultury a KKO a jejich potřeb v kraji a připravit analytické závěry
- připravit živou databázi aktérů kultury a KKO na úrovni kraje
- promyslet platformy prezentace aktérů kultury a KKO v kraji
- připravit seminář, konferenci k výstupům mapování KKO pro obce v kraji
- aktivně sdílet výstupy mapování KKO v Olomouckém kraji s ostatními kraji

Opatření 2.1.2 Zajištění čerpání podpory z dotačních programů pro kulturu a KKO na národní i evropské úrovni

Návrh indikátoru opatření:

existuje pracovník, který má na starost dotace pro oblast KKO na krajském úřadě

Příklady aktivit:

- efektivně čerpat finanční prostředky z Národního plánu obnovy i dalších evropských zdrojů
- vytvořit kapacity kraje i jím zřizovaných organizací na čerpání dotačních prostředků pro rozvoj KKO
- zařadit téma dotačních příležitostí do krajského newsletteru

Opatření 2.1.3 Proaktivní vystupování ve vytváření politik, legislativy a rámců podpory pro kulturu a KKO na národní úrovni

Návrh indikátoru opatření:

účast na jednáních a konferencích ke KKO na národní úrovni

připomínkování dokumentů týkajících se KKO na národní úrovni

Příklady aktivit:

- iniciovat analýzy dotačních programů MK ČR, ze kterých čerpají zřizované i nezřizované kulturní organizace, z pohledu distribuce financí na území republiky s cílem otevřít diskusi o možnostech posílení čerpání ve větší prospěch slabších regionů
- usilovat o navýšení podpory ze Státního fondu kultury pro mimopražské organizace
- ve spolupráci s ostatními regiony motivovat analýzy a jejich prezentace ze zkušenosti s COVID 19

CÍL 2.2 V regionu existují progresivní nástroje rozvoje profesionálů v kultuře a KKO

Návrh hlavních indikátorů cíle:

prostupnost dotačních programů pro rozvoj ekonomiky kraje i pro aktéry KKO

spokojenost příjemců dotací

pozitivní zpětná vazba k dotačnímu řízení od příjemců, a to k procesu i výši příspěvku

zájem o účast na platformách pro setkávání a nabídky vzdělávání organizovaných krajem a ICOK a pozitivní zpětná vazba aktérů

počet coworkingových prostor v regionu, kde se aktéři setkávají a pracují

Odpovědnost za naplňování cíle:

SPRÁVCE: člen ROK pro oblast kultury

ADMINISTRÁTOR: OSKPP

PŘEDPOKLÁDANÍ REALIZÁTOŘI: OSKPP, OSR, ICOK, OIT

PARTNEŘI: UPOL, obce, spolky, ZUŠ, MK ČR

Opatření 2.2.1 Rozvíjení stabilního a uživatelsky přívětivého systému financování kvalitní kulturní nabídky

Návrh indikátoru opatření:

výše dotační podpory v programech pro kulturu v korelaci s celkovým objemem dotací kraje

Příklady aktivit:

- zkvalitňovat dotační systém z pohledu uživatele i administrátora
- digitalizovat podávání žádostí o dotaci
- sbírat zpětnou vazbu příjemců k fungování dotačního řízení
- rozvíjet víceleté dotační programy pro silné profesionální subjekty v kultuře, aby byla jejich nabídka atraktivní a konkurenceschopná v nadregionálním kontextu

Opatření 2.2.2 Rozvíjení aktivní sítě aktérů kultury a KKO v kraji

Návrh indikátoru opatření:

počet odběratelů komunikačních nástrojů (newsletter, podcast, web – analytika newsletteru i webu i podstránky dotačního programu)

Příklady aktivit:

- připravit formát pravidelného atraktivního setkávání aktérů kultury v regionech za účelem vzájemného informování, networkingu, sdílení potřeb a např. jako platformu pro spolupráci na implementaci strategie
- podpořit (kapacitami nebo finančně) každoroční setkání ředitelů kulturních domů v regionech, sdílení dobré praxe, prezentace, co se kde povedlo
- promyslet možnosti role kraje v podpoře lepší koordinace velkých akcí v regionech na základě diskuse s klíčovými hráči, kteří akce realizují
- propojit plánování velkých akcí a informování o kultuře

Opatření 2.2.3 Podpora vzdělávání a zlepšování kapacit aktérů KKO

Návrh indikátoru opatření:

počet vzdělávacích seminářů a počet subjektů, které čerpaly vzdělávací služby na úrovni zvyšování kvalifikace

Příklady aktivit:

- podporovat vzdělávání aktérů KKO (workshopy, sdílení dobré praxe, dotační programy systematicky umožní podporu vzdělávání)
- podporovat lektory ve vzdělávání, sledování trendů (zaplatit školení)
- pořádat dotační semináře, stimulovat sektor k získávání externích finančních zdrojů (dárcovství, EU fondy, aj.)

Opatření 2.2.4 Rozvoj finančních i nefinančních nástrojů podpory podnikání v KKO

Návrh indikátorů opatření:

počet kreativních voucherů rozdělených na území kraje

existence institucionalizované platformy typu klastr pro síťování aktérů KKO, veřejné správy a dalších subjektů

Příklady aktivit:

- zavést kreativní vouchery na podporu spolupráce kreativců a regionálních firem
- vytvořit dostatečné koordinační kapacity pro KKO na regionálních úrovních
- spolupracovat s dalšími institucemi na založení krajského kreativního klastru
- realizovat vzdělávací modul, který bude dlouhodobě zvyšovat různé typy kompetencí v oblasti podnikání mezi aktéry KKO
- aktivně zpřístupňovat firmám z oblasti KKO podpůrné programy realizované krajem a dalšími subjekty (inkubace a development firem např. na program Platinn realizovaný ICOK, případně v budoucnu zlínský Creatinn)

CÍL 2.3 Příspěvkové organizace jsou příklady dobré praxe institucionálního fungování

Návrh hlavních indikátorů cíle:

naplňování národně a mezinárodně srovnatelných standardů

míra naplňování strategií organizací

spokojenost zaměstnanců příspěvkových organizací

trend růstu / dorovnání mzdových nákladů / odměn a jeho srovnatelnost

Odpovědnost za naplňování cíle:

SPRÁVCE: člen ROK pro kulturu a památkovou péči

ADMINISTRÁTOR: OSKPP

PŘEDPOKLÁDANÍ REALIZÁTOŘI: OSKPP, příspěvkové organizace zřizované krajem v oblasti kultury

PARTNEŘI: UPOL, VKOL

Opatření 2.3.1 Aktivní vytváření kvalitního prostředí pro příspěvkové organizace na úrovni kraje i ČR

Návrh indikátorů opatření:

existence systému evaluace organizací vytvořeného ve spolupráci s nimi

zpracovaná strategie rozvoje organizace včetně fundraisingu

Příklady aktivit:

- vytvářet podmínky pro to, aby příspěvkové organizace plnily role stanovené jim ve zřizovacích listinách (periodicky navyšovat finanční prostředky do rozpočtu těchto organizací na provoz a mzdy za účelem investic do moderního vybavení odborných pracovišť, zajištění efektivnější ochrany svěřených sbírek a podpory zvyšování kvalifikace odborných pracovníků)
- realizovat porady ředitelů, ekonomů a odborných pracovníků příspěvkových organizací
- v příspěvkových organizacích zpracovat fundraisingovou strategii
- vytvořit nový systém hodnocení strategického řízení a evaluace činnosti ředitelů příspěvkových organizací
- aktivně ovlivňovat vývoj legislativy související s činností krajem zřizovaných i nezřizovaných příspěvkových organizací v oblasti kultury (např. model „veřejnoprávní instituce v kultuře“)

Opatření 2.3.2 Posilování atraktivity příspěvkových organizací jako zaměstnavatelů

Návrh indikátorů opatření:

škála benefitů

počet zaměstnanců vyslaných na odborná školení, semináře, konference, včetně těch pořádaných v zahraničí

Příklady aktivit:

- periodicky navyšovat finanční prostředky na mzdy v rozpočtu příspěvkových organizací
- umožnit příspěvkovým organizacím navyšovat fondy odměn
- v příspěvkových organizacích rozšiřovat benefity pro zaměstnance
- v příspěvkových organizacích zvyšovat odbornou kvalifikaci odborných zaměstnanců
- motivovat ředitele příspěvkových organizací, aby jimi řízené organizace rozvíjeli jako atraktivní pracoviště s dobrým pracovním klimatem, které stimuluje zaměstnance k vysokým pracovním výkonům

Opatření 2.3.3 Posilování metodické role příspěvkových organizací pro regiony a rozvoj nadregionální spolupráce

Návrh indikátoru opatření:

dostupnost metodické podpory pro menší muzea a knihovny

Příklady aktivit:

- podpořit rozvoj kapacit muzeí pro kreativní i metodickou podporu soukromých subjektů v regionech (tj. těch, které nejsou klasifikovány jako sbírkotvorné instituce, ale chtějí prezentovat paměť místa profesionálně a atraktivně pro místní i návštěvníky)
- v pověřených knihovnách v kraji rozvíjet služby poskytované v kontextu tzv. regionálních funkcí knihoven

Opatření 2.3.4 Rozvíjení užší programové a marketingové spolupráce příspěvkových organizací mezi sebou

Návrh indikátorů opatření:

počet realizovaných setkání k marketingu

počet inovací zavedených institucemi

Příklady aktivit:

- v příspěvkových organizacích participovat na společných výstavních, publikačních a dalších projektech
- zpřístupňovat příspěvkovým organizacím krajské mediální komunikační nástroje (newsletter, podcast, krajský měsíčník)
- z úrovně kraje poskytovat příspěvkovým organizacím metodickou pomoc v oblasti marketingu
- připravit koncept prodeje suvenýrů, upomínkových předmětů, který by propojoval všechna muzea kraje

Oblast 3 ŽIVÉ KULTURNÍ DĚDICTVÍ

GLOBALNÍ CÍL: Obyvatelé Olomouckého kraje mají dobrý vztah ke kulturnímu dědictví a citlivě je zapojují do udržitelného rozvoje obcí i krajiny

***Návrh indikátoru dopadu:** stav kulturního dědictví v kraji, vnímání kulturního dědictví jako důležité součásti života obyvatel, atraktivita pro návštěvníky*

Cíl 3.1 Kulturní dědictví je intenzivně propojeno s ostatními oblastmi KKO, čímž se zvyšuje jeho udržitelnost i atraktivita pro veřejnost

Návrh hlavních indikátorů cíle:

počet nových spoluprací aktérů kulturního dědictví a kreativců i akademiků

míra využití digitalizovaných muzejních a knihovních fondů veřejností a aktéry KKO

Odpovědnost za naplňování cíle:

SPRÁVCE: člen ROK pro kulturu a památkovou péči

ADMINISTRÁTOR: OSKPP

PŘEDPOKLÁDANÍ REALIZÁTOŘI: OSKPP, OŠM, příspěvkové organizace zřizované krajem v oblasti kultury a v oblasti školství

PARTNEŘI: UPOL, obce, aktéři v oblasti kultury, Regionální pracoviště pro tradiční lidovou kulturu při Vlastivědném muzeu v Olomouci

Opatření 3.1.1 Rozvíjení spolupráce veřejných kulturních institucí s aktéry KKO i za účelem rozvoje pracovních příležitostí v KKO

Návrh indikátoru opatření:

počet vytvořených příležitosti k setkání mezi kreativci a aktéry kulturního dědictví

Příklady aktivit:

- podporovat interakce muzeí (nejen těch, která zřizuje kraj) s aktéry z KKO
- rozvíjet moderní technologie a rozvoj využívání virtuální reality pro zprostředkování zážitku návštěvníka
- motivovat spolupráci aktérů KKO na inovaci starých a realizaci nových expozic a na propagaci a marketingu příspěvkových organizací
- podporovat spolupráci aktérů působících v oblasti kulturního dědictví a živého umění obecně s cílem oživit kulturní dědictví
- podporovat rozvoj atraktivní spolupráce inovativní a kreativní gastroscény a aktérů kulturního dědictví (např. designová kavárna v památce)
- aktivně vytvářet příležitosti k setkávání a spolupráci mezi akademickou sférou a aktéry kulturního dědictví v regionu i vzdělávacími organizacemi s kreativním potenciálem ze středního školství

Opatření 3.1.2 Digitalizace fondů probíhá nejen za účelem uchování kulturního dědictví a jeho prezentace veřejnosti, ale i pro jeho další využití v kreativní ekonomice

Návrh indikátoru opatření:

existence krajské koncepce digitalizace

Příklady aktivit:

- na úrovni kraje zmapovat stav digitalizace v příspěvkových organizacích
- zpracovat koncepci digitalizace kulturního dědictví ve vlastnictví kraje, která určí způsob digitalizace, jednotné technické parametry, výchozí evidenční systém a způsob prezentace digitalizátů veřejnosti a nastaví objem digitalizace
- zlepšit technické vybavení příspěvkových organizací pro účely digitalizace (zejména prostřednictvím čerpání externích zdrojů)
- rozvinout podmínky pro další vzdělávání odborných zaměstnanců příspěvkových organizací v oblasti digitalizace

Opatření 3.1.3 Zajištění dostatečných podmínek pro ochranu i rozvoj tradiční lidové kultury v kontextu současných trendů KKO

Návrh indikátorů opatření:

výše podpory tradiční lidové kultury v rámci dotačního řízení

dostatečné kapacity Regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu při VMO

Příklady aktivit:

- podporovat udržitelnost tradiční lidové kultury formou propagace v krajských mediálních prostředcích, specifický důraz klást na atraktivitu prezentace pro mladé lidi
- podporovat rozvoj Regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu při VMO
- vytvořit podmínky pro podporu aktivit souvisejících s tradiční lidovou kulturou v rámci krajského dotačního systému (samostatná kategorie v rámci programu podpory kultury)
- v Regionálním pracovišti pro tradiční lidovou kulturu při VMO připravit ve spolupráci s příspěvkovými organizacemi koncept systematické propagace tradiční lidové kultury včetně podpory prodeje tradičních rukodělných výrobků

Opatření 3.1.4 Vybudování nové centrální budovy Vědecké knihovny v Olomouci

Návrh indikátorů opatření:

zpracovaná dokumentace pro stavební povolení pro vybudování nové centrální budovy VKOL

Příklady aktivit:

- zahájit jednání se SMOL o vhodném umístění objektu nové centrální budovy VKOL v Olomouci
- zahájit jednání s dalšími partnery o financování investice a provozu nové centrální budovy VKOL
- vyhlásit architektonickou soutěž na novou centrální budovu VKOL

Cíl 3.2 Kulturní dědictví je silnou i inovativní součástí značky a identity kraje

Návrh hlavního indikátoru cíle:

návštěvnost cílů kulturního dědictví v kraji, specificky návštěvnost tzv. muzejní čtvrti v Olomouci

Odpovědnost za naplňování cíle:

SPRÁVCE: člen ROK pro kulturu a památkovou péči

ADMINISTRÁTOR: OSKPP, OSR

PŘEDPOKLÁDANÍ REALIZÁTOŘI: OSKPP, OKH, příspěvkové organizace zřizované krajem v oblasti kultury, Centrála cestovního ruchu Olomouckého kraje, s. r. o.

PARTNEŘI: UPOL, MUO, SMOL, MK ČR, Arcibiskupství olomoucké, Sdružení cestovního ruchu Střední Morava, Sdružení cestovního ruchu Jeseníky

Opatření 3.2.1 Zajištění propagace a zviditelnění neformálních iniciativ pečujících o kulturní dědictví

Návrh indikátorů opatření:

existence kontaktního seznamu iniciativ pečujících o místní kulturní dědictví, včetně malých neformálních iniciativ v místě

propagace péče o kulturní dědictví v nepravidelné rubrice krajského měsíčníku

Příklady aktivit:

- zmapovat iniciativy v regionu v oblasti kulturního dědictví a ve spolupráci s již existujícími platformami promyslet smysluplnost jejich síťování a prezentace
- zohlednit podporu těchto iniciativ v dotačních programech
- zřídit adekvátní kategorie v Cenách Olomouckého kraje, prezentovat příklady dobré praxe (např. společně s architekturou)
- prezentovat iniciativy vzniklé zdola v krajských komunikačních kanálech

Opatření 3.2.2 Rozvíjení muzejní čtvrti v Olomouci

Návrh indikátoru opatření:

počet setkání pracovní skupiny pro přípravu a realizaci muzejní čtvrti

existence strategie rozvoje muzejní čtvrti v Olomouci a její realizace

Příklady aktivit:

- ve spolupráci se SMOL iniciovat ustavení pracovní skupiny pro přípravu muzejní čtvrti v Olomouci
- zajistit iniciativní roli kraje a jeho podíl na debatě všech zainteresovaných subjektů (OK, SMOL, MK ČR, Arcibiskupství Olomouckého, UPOL, MUO, VMO, ACO) při vzniku muzejní čtvrti v Olomouci
- iniciovat rešerše dobré praxe fungování kulturních a muzejních čtvrtí v Evropě ve spolupráci s externími partnery
- podílet se se všemi zainteresovanými aktéry na přípravě i následné implementaci strategie rozvoje muzejní čtvrti v Olomouci

Opatření 3.2.3 Inovativní podpora návštěvy kulturního dědictví v rámci Olomouckého kraje a místního cestovního ruchu

Návrh indikátoru opatření:

počet zpřístupněných památek v regionu, počet zpřístupněných památek v rámci Dnů evropského dědictví

Příklady aktivit:

- z úrovně kraje kreativně propagovat místní kulturní dědictví směrem k obyvatelům regionu
- podporovat spolupráci kreativců s vlastníky památek
- ve spolupráci s partnery připravit tematickou řadu seminářů prezentujících příklady dobré praxe inovativního pojetí zpřístupnění a propagace kulturního dědictví i mimo centra, práce s rozvojem publika a motivace mladých lidí k návštěvě kulturního dědictví
- promyslet možnosti spolupráce SMOL s regiony, včetně promyšlení role muzejní čtvrti v propagaci celého regionu
- vytvářet dobrý datový základ pro znalost kulturního dědictví tak, aby data mohla být následně využita i ke zprostředkování veřejnosti
- podporovat inovativní prezentace a nové spolupráce v rámci Dnů evropského dědictví, aktivně pracovat a zpřístupňovat i méně známá místa mimo centra
- v rámci Ediční řady Olomouckého kraje popularizovat kulturní dědictví

Cíl 3.3 Aktéři kulturního dědictví mají dobré kapacity pro jeho rozvoj v regionu

Návrh hlavních indikátorů cíle:

kvalitně revitalizované památky

snížení počtu ohrožených památek

objem financí v dotačních programech Olomouckého kraje v oblasti kulturního dědictví

trend čerpání dotačních programů na kulturní dědictví aktéry v regionu

Odpovědnost za naplňování cíle:

SPRÁVCE: člen ROK pro kulturu a památkovou péči

ADMINISTRÁTOR: OSKPP

PŘEDPOKLÁDANÍ REALIZÁTOŘI: OSKPP, OSR

PARTNEŘI: NPÚ, MK ČR, neziskové organizace

Opatření 3.3.1 Zajištění vzájemné informovanosti aktérů kulturního dědictví, jejich dobrého propojení a komunikace

Návrh indikátorů opatření:

existence společenských příležitostí k budování vztahů v památkové péči v regionu

počet účastníků seminářů, konferencí, setkání zainteresovaných aktérů

Příklady aktivit:

- zlepšovat komunikaci veřejné správy v oblasti památkové péče s veřejností
- budovat dobrou kulturu vztahů v památkové péči mezi institucionálními aktéry i drobnými aktéry, podporovat komunikaci a společenskou dohodu, posilovat networking
- posilovat kapacity na síťování venkovských muzeí, spolků a kapacity pro sdílení zkušeností
- sdílet informace a příklady dobré praxe např. prostřednictvím rozhovorů s aktéry (newsletter, podcast, téma periodicky přítomné v krajských listech)
- podporovat spolupráci muzeí s iniciativami zabývajícími se historickým osídlením území kraje

Opatření 3.3.2 Systematická podpora informovanosti, metodického vedení a vzdělávání vlastníků památek

Návrh indikátoru opatření:

počet realizovaných seminářů

Příklady aktivit:

- hrát aktivní roli ve zprostředkování trendů a informací v oblasti kulturního dědictví
- informovat o dotačních programech MK ČR i kraje informačními prostředky obcí s rozšířenou působností do dalších obcí i k dalším aktérům, též formou kulatých stolů a seminářů
- do krajského newsletteru zahrnovat i témata kulturního dědictví, variantně promyslet smysluplnost informačního newsletteru specificky pro aktéry kulturního dědictví
- zajistit lidské kapacity odboru na koordinaci a zprostředkování informací
- zpracovat a následně propagovat pozitivní dopady kulturního dědictví na zvyšování atraktivity míst a tím i na ekonomiku regionu, napomáhat tím i zvyšování společenského statusu památkové péče
- vytvořit metodickou a koordinační podporu pro vlastníky pouze částečně prohlášené památky k zajištění celkového prohlášení, aby vlastníci získali nárok na dotaci
- vytipovat objekty s významnými hodnotami v místech, která nejsou památkově chráněna, a aktivně rozvíjet diskusi o jejich významu a estetice i o atraktivitě pro rozvoj míst
- aktivně doplňovat existující seznam ohrožených památek v databázi NPÚ

- připravit a propagovat metodickou podporu v oblasti typické místní architektury (např. tzv. hanácký dům, šumperák, heimatstil) tak, aby vlastníci byli motivováni k citlivé opravě, respektu k umístění v krajině, propagovat hodnoty tradičního „vesnického rázu“
- metodicky skrze osvětu a příklady dobré praxe podporovat interakci kulturního dědictví a současné architektury

Opatření 3.3.3 Rozvoj uživatelsky přívětivých dotačních nástrojů pro kulturní dědictví se zohledněním potřeb různých vlastníků

Návrh indikátoru opatření:

výše podpory v dotačním programu kraje pro památkovou péči, počet úspěšných žádostí

Příklady aktivit:

- navýšit finanční prostředky na podporu revitalizace kulturního dědictví v kraji
- připravit dotační titul na pořízení samostatné projektové dokumentace, bez nutnosti realizační etapy
- více zvýhodnit kritéria dotačních programů pro památky v havarijním stavu
- promyslet a zapracovat do pravidel dotačního programu památkové péče významné zvýhodnění žádostí vlastníků památek o dotace na akce obnovy, které budou etapizovány do více let tak, aby vlastníci měli určitou záruku získání dotace na pokračující akci i v dalších letech
- vyjasnit krajskou definici památek místního významu nejen pro účely dotačního programu (obecně jde o stavby a drobnou architekturu, která není na Seznamu kulturních památek MK ČR, ale vykazuje památkové hodnoty; navázat na iniciativu NPÚ, který definici již řeší)

6 Seznam zkratek

Seznam zkratek použitých v tomto dokumentu:

A-CSR – Asociace společenské odpovědnosti

ČKA – Česká komora architektů

DP – dotační program

FB – Facebook

ICOK – Inovační centrum Olomouckého kraje

IG – Instagram

KKO – kulturní a kreativní odvětví

MK ČR – Ministerstvo kultury České republiky

MUO – Muzeum umění Olomouc

NPÚ – Národní památkový ústav

OI – Odbor investic

OIT – Odbor informačních technologií

OK – Olomoucký kraj

OKH – Odbor kanceláře hejtmana

ORP – obec s rozšířenou působností

OSKPP – Odbor sportu, kultury a památkové péče

OSR – Odbor strategického rozvoje

OŠM – Odbor školství a mládeže

PO – příspěvkové organizace

ROK – Rada Olomouckého kraje

SMOL – Statutární město Olomouc

SWOT – analýza silných a slabých stránek, příležitostí a problémů (z anglického strenghts, weaknesses, opportunities, threats)

TLK – tradiční lidová kultura

UPOL – Univerzita Palackého v Olomouci

VKOL – Vědecká knihovna v Olomouci

VMO – Vlastivědné muzeum Olomouc

Zadavatel:

Olomoucký kraj
Jeremenkova 1191/40a
779 00 Olomouc
www.olkraj.cz

Zpracovatel:

ONplan lab, s. r. o.
Karmelitská 18/379
118 00 Praha 1 – Malá Strana
www.onplanlab.com

[Logo kraje](#), [Logo Onplan](#)